

URZĄD GMINY
w Kleszczowie
ul. Główna 47
97-410 Kleszczów

Kleszczów, dnia 04.06.2024 roku

Rada Gminy Kleszczów

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2023 r. poz. 2151) w załączeniu przedstawiam raport z wykonania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii za rok 2023.

WÓJT
Dariusz Michalek
Dariusz Michalek

1. Adresat.

2. a/a.

**RAPORT Z WYKONANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANI ZA ROK 2023**

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.), prowadzenie działań dot. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej ludzi uzależnionych należy do zadań własnych gminy, zatem takich, które samorząd realizuje względnie samodzielnie – w ramach obowiązującego prawa ma na to zadanie zagwarantowane środki. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.), przeciwdziałanie narkomanii realizuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności przez: działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną oraz profilaktyczną, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych, ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz przemocy poprzez niwelowanie istniejących problemów, jak również zmniejszanie ich skutków. Program uwzględnia działania związane z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych, problemów z nadużywaniem substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych, nałogów oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, które są działaniami długofalowymi, konsekwentnie wdrażanymi oraz systematycznie prowadzonymi na terenie gminy, co w dużym stopniu warunkuje skuteczność. Program jest tak opracowany; aby możliwe było angażowanie wielu podmiotów, jak również doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami w podejmowaniu działań.

Program zakłada podjęcie i zintegrowanie działań na równych poziomach, tj. poprzez instytucje, oświatę, służbę zdrowia, służby społeczne, organizacje pozarządowe, co będzie miało szczególny wpływ na życie społeczne. Koordynacja działań związanych z realizacją Gminnego Programu, należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania realizowane są także przez jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Kleszczów. Działania zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są działaniami wieloletnimi jak i kontynuacją działań podejmowanych przez Gminę Kleszczów.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kleszczowie opierały się głównie na przyjętym przez Radę Gminy Kleszczów do realizacji na lata 2023-2024 Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programie Przeciwdziałania Narkomanii. Programy te w głównej mierze ukierunkowane były na rozwiązywanie problemów uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, jak również w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki.

Działania były ukierunkowane na zmniejszanie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i zjawiskiem przemocy w rodzinie, przerwanie procesu degradacji osób uzależnionych, ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

Podjęte przez komisję działania interwencyjne i pomocowe polegały głównie na:

- zapewnieniu dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- wspieraniu osób dotkniętych chorobą alkoholową w procesie resocjalizacji;
- udzielaniu pomocy prawnej w celu ochrony przed występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie;
- kierowaniu wniosków do Sądu o przymusowe leczenie;
- dostarczaniu informacji o prowadzeniu profesjonalnej terapii;
- przyjmowaniu zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek powodujących rozkład życia rodzinnego, wzywaniu na rozmowę osób, co do których wpłynęło zgłoszenie i pouczeniu o konieczności zaprzestania w/w działań;
- kierowaniu na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, przygotowywaniu dokumentacji dot. postępowania sądowego;
- prowadzeniu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, głównie dla dzieci i młodzieży;
- sprawowaniu nadzoru nad ograniczeniem dostępności alkoholu, m.in. opiniowaniu wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz prowadzeniu kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Działania te były realizowane bezpośrednio przez komisję jak również podmioty współpracujące, wśród których należy wymienić placówki oświatowe działające na terenie gminy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji, Poradnia Życia Rodzinnego, Punkt Konsultacyjny do spraw uzależnień. Podejmowana przez komisję współpraca, wspólne działania i przedsięwzięcia oscylowały w dwóch głównych obszarach, mianowicie doraźnych działań interwencyjnych i pomocowych oraz szeroko rozumianej działalności profilaktycznej skierowanej głównie do dzieci i młodzieży.

Działania profilaktyczne podobnie jak w latach ubiegłych realizowane były głównie przez placówki szkolne działające na terenie gminy Kleszczów, przy wykorzystaniu środków asygnowanych na ten cel przez komisję. Komisja wspomagała działalność szkół i osób fizycznych, prowadzoną w kierunku wdrażania wśród mieszkańców gminy, w szczególności dzieci i młodzieży, programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, w szczególności alkoholu, narkotyków i dopalaczy. Realizacją tych programów zajmowali się głównie nauczyciele, wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne oraz Policja.

DZIAŁANIA KOMISJI

W trakcie 14 posiedzeń, które w 2023 r. odbyła GKRPA:

- rozpatrzono 2 wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- rozpatrzono 11 wniosków o wszczęcie procedur zmierzających do leczenia osób uzależnionych;
- przeprowadzono rozmowy z 17 osobami;
- w 3 sprawach podjęto kroki w celu skierowania do Sądu Rejonowego w Bełchatowie wniosków o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

W ramach przeprowadzonych porad psychologicznych oraz pomocy psychiatrycznej dedykowanej mieszkańcom gminy Kleszczów w roku 2023 udzielił mieszkańcom gminy Kleszczów – specjalista psycholog i psychiatria.

W ramach przedmiotowych usług psycholog przeprowadził:

- specjalistyczne poradnictwo psychologiczne,
- wsparcie osobom znajdującym się w sytuacjach trudnych, kryzysowych,
- wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- konsultacje rodzinne, dla rodziców pragnących rozwijać swoje umiejętności w zakresie opiekuńczo-wychowawczym i radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

W ramach przedmiotowych usług psychiatry:

- zajmował się badaniem, diagnostyką i leczeniem zaburzeń i chorób psychicznych,
- prowadził farmakoterapie.

W roku 2023 psycholog zrealizował w gminie Kleszczów 499 godzin konsultacji psychologicznych. Problematyka głównie dotyczyła relacji rodzinnych, często spowodowanych uzależnieniami (przede wszystkim od alkoholu). W związku z tym występowała także przemoc fizyczna i psychiczna, depresja, zaburzenia lękowe, niskie poczucie własnej wartości.

Większość osób wymaga długotrwałego wsparcia psychologicznego. Część osób wymagała także farmakoterapii, w związku z tym niezbędna była interwencja psychiatryczna.

W Punkcie Konsultacyjnym odbyły się 164 spotkania z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi. Osób uzależnionych ogółem zgłosiło się 40, w tym 26 mężczyzn i 14 kobiet, 11 osób zgłosiło się na leczenie szpitalne, 2 osoby podjęły terapię dochodzącą w poradni specjalistycznej, 10 osób współuzależnionych uczęszcza do punktu i do poradni

specjalistycznych, z którymi prowadzona jest współpraca, 10 osób uczestniczy w mityngach AA.

W roku 2023 do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 3 „Niebieskie Karty”:

- 2 formularze zostały sporządzone przez policję,
- 1 formularz został sporządzony przez pedagoga.

Łącznie w 2023 r. prowadzonych było 6 „Niebieskich Kart” (3 kontynuowane z 2022 r.), zaś łączna liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” wyniosła 19 osób.

Z Poradni Życia Rodzinnego, realizującej na zlecenie GKRPA zadania terapeutyczne i pomocowe, w 2023 r. korzystały łącznie 41 osoby, w tym: • 11 rodzin z dziećmi z problemami rodzinnymi objęte pomocą pedagog-logopeda, • 5 osób podtrzymujących trzeźwość; • 14 osób z trudnościami rodzinnymi.

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE I POMOCOWE

Z informacji uzyskanej z Poradni Życia Rodzinnego, realizującej na zlecenie GKRPA zadania terapeutyczne i pomocowe, wynika, że opieką w 2023 r. zostało objętych łącznie 41 osób,

w tym:

- rodziny objęte pomocą pedagogiczno-logopedyczną – 14 rodzin, w tym 14 dzieci;
- osoby dorosłe z trudnościami rodzinnymi – 14 osób;
- osoby podtrzymujące trzeźwość – 5 osób;
- kontakty z UG oraz szkołami – według potrzeb;
- kontakty z pracownikami GOPS – według potrzeb;
- spotkania indywidualne – 250 spotkań.

Łącznie z wizytami domowymi odbyło się 250 spotkań. Opieką logopedyczno-pedagogiczną objęto 11 rodzin, w tym 14 dzieci. Terapię prowadzono w poradni oraz w domach rodziców. Rodziny te przejawiały zachowania bezradności z powodu braku narzędzi do pokonywania trudności językowych np. nieprawidłowej wymowy, czy braku umiejętności utrwalania w domu ćwiczeń czytania i pisania. Praca pedagoga polegała na prowadzeniu zajęć z dziećmi oraz przekazywaniu rodzicom konkretnych wytycznych mających na celu utrwalanie ćwiczeń. Do poradni zgłaszały się również osoby dorosłe szukające pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, w tym wychowawczych. W takich przypadkach pedagog prowadził spotkania rodzinne, w których wspólnie rozwiązywali problemy. Pedagog przekazywała wiedzę potrzebną do nabycia umiejętności lepszego radzenia sobie z trudnościami życia codziennego, np. obowiązków rodziców, interesowania się problemami dzieci, spędzania z nimi wolnego czasu, stawiania granic oraz korygowania własnych błędów.

Następną grupą były osoby podtrzymujące trzeźwość. Ta grupa potrzebowała wsparcia oraz spotkań, w których mogły rozmawiać o swoich trudnościach oceniając skalę zysków i strat.

Działania pomocowe i terapeutyczne były realizowane w ramach działającego na terenie gminy punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych uzależnieniami oraz ich rodzin, która prowadzona jest od stycznia 2021 r. W punkcie odbyło się ogółem 164 spotkań-porad z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi. Osób uzależnionych ogółem zgłosiło się 40. 26 osób – to mężczyźni, z czego 5 osób udało się na leczenie szpitalne do Warty, 4 osoby do Parzymiech. 14 osób – to kobiety uzależnione od alkoholu, z czego 22 osoby podjęły leczenie szpitalne w Parzymiechach i 2 panie podjęły terapię dochodzącą w Poradni Specjalistycznej w Bełchatowie. 10 pań współuzależnionych uczęszcza do punktu i do poradni specjalistycznych, z którymi prowadzona jest współpraca i motywujące działania do podjęcia pracy nad sobą w poradniach specjalistycznych. 10 osób uczestniczy w mitingach AA w Lgocie Wielkiej, Bełchatowie, Pajęcznie i Gorzkowicach.

DZIAŁALNOŚĆ PROFILAKTYCZNA

Działania profilaktyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kleszczowie w 2023 r., podobnie jak w latach ubiegłych, oparte były w głównej mierze na programach i przedsięwzięciach realizowanych przez placówki oświatowe na terenie gminy Kleszczów. Komisja wyasygnowała środki finansowe z przeznaczeniem na zakup pomocy programowych, opłacenie zajęć i warsztatów profilaktycznych. Zakres działań profilaktycznych realizowanych na terenie placówek oświatowych wynikał z diagnozy potrzeb i problemów szkół oraz potrzeb środowiska lokalnego. Obejmuje on szeroko rozumiane pojęcie bezpieczeństwa, w tym również problematykę uzależnienia od alkoholu oraz środków odurzających. Kierunek podejmowanych działań jest ustalany wspólnie z dyrektorami i pedagogami szkolnymi. Powstaje on na bazie współpracy z rodzicami, nauczycielami i instytucjami wspomagającymi rozwój dziecka i rodziny. Podobnie jak w latach ubiegłych, główne działania profilaktyczne skierowane były do uczniów, niemniej jednak obejmowały również w swoim zakresie rodziców i nauczycieli. Działania te miały na celu stworzenie korzystnego klimatu sprzyjającego realizacji i osiągnięcia konkretnych celów. Ujęte w programie przedsięwzięcia zawierały zarówno ogólne działania o charakterze profilaktycznym, jak również zajęcia edukacyjne oraz warsztaty. Zajęcia prowadzone były przez pedagoga szkolnego, psychologa, wychowawców. Wśród zajęć edukacyjnych znalazły się działania profilaktyczne z zakresu: zagrożeń zjawiskami patologii społecznej, uzależnień, zachowań negatywnych i aspołecznych, jak również promocji zdrowia.

Szkoły we współpracy z Komisją realizowały między innymi programy, akcje i kampanie profilaktyczne takie jak: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Dopalaczom mówimy stop-wyberamy zdrowie”, „Trzymaj formę”, „Akademia Bezpiecznego Puchatka”, „Szkoła Promująca Zdrowie”, „Szkoła Bezpiecznego Internetu”, „Czytam sobie”, Centrum Mistrzostwa Informatycznego, „Przygotujemy lepszy świat”, „Godziny Wychowawcze ze światem”, „Dopalaczom mówimy NIE - wybieramy zdrowie”, „Eko-szkoła”, „Kubusiowi Przyjaciele Przyrody”, jak i działania związane z aktywnym spędzaniem czasu wolnego, właściwym odżywianiem oraz unikaniem zagrożeń. Zajęcia warsztatowe poświęcono

głównie profilaktyce uzależnień, ich przyczynom i skutkom oraz uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i zjawiskom przemocy. Ponadto uczniowie uczestniczyli w konkursach plastycznych i literackich, których tematyka ściśle była powiązana z profilaktyką uzależnień, zdrowym trybem życia, przeciwdziałaniem zjawisku przemocy.

Jednocześnie każda ze szkół przy wsparciu GKRPA realizowała własne programy profilaktyczne. W ramach współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kleszczowie Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Kleszczowie realizowała założenia Programu Wychowawczo-Profilaktycznego oraz zadania mające na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczniów w roku 2023 r. podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych, zajęć świetlicowych, specjalistycznych.

1. Na godzinach wychowawczych, zajęciach przedmiotowych i świetlicowych podejmowane były przez nauczycieli tematy z zakresu realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego mające na celu:
 - kształtowanie podstawowych wartości społecznych u młodego człowieka,
 - promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży,
 - zapobieganie i eliminowanie sytuacji zagrażających prawidłowemu rozwojowi ucznia.
2. W ramach zajęć świetlicowych i na godzinach wychowawczych przeprowadzone były pogadanki na temat bezpieczeństwa, wskazane na każdy miesiąc przez dyrektora i koordynatora ds. bezpieczeństwa w szkole.
3. Przygotowywano gazetki na tablicę ścienną pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego i szkolnego koordynatora ds. bezpieczeństwa na tematy odpowiadające potrzebom szkoły np. profilaktyka uzależnień, agresji i przemocy, prawa dziecka, profilaktyka zdrowotna w okresie pandemii, kryzys w izolacji, tolerancja. Na gazetce umieszczano informacje zarówno dla dzieci, jak i rodziców i nauczycieli.
4. W szkole prowadzone były przez nauczycieli zajęcia wyrównawczo-dydaktyczne, przez specjalistów zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się, terapia psychologiczna, EEG Biofeedback, elementy terapii neurotaktylnej, terapii ręki oraz terapia Integracji Sensorycznej w celu zapobiegania niepowodzeniom szkolnym uczniów. Pedagog szkolny w Kleszczowie kierowała uczniów na badania specjalistyczne do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bełchatowie celem przeprowadzenia diagnozy niepowodzeń szkolnych uczniów.
5. W ramach pracy pedagoga szkolnego oraz psychologa prowadzone były zajęcia indywidualne i grupowe z uczniami o zaburzonym zachowaniu i przejawiającymi trudności w przyswajaniu wiedzy i umiejętności szkolnych. W celu pomocy dzieciom nawiązywano współpracę z rodzicami, nauczycielami i wychowawcami klas. W 2023 r. na terenie szkoły kontynuowano zajęcia TUS (Trening Umiejętności Społecznych).
6. Pedagog szkolny współpracowała:
 - z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kleszczowie celem pomocy uczniom pochodzącym z rodzin o trudnej sytuacji finansowej,

- z Kierownikiem Posterunku Policji w Kleszczowie, celem pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin patologicznych, podejmującym zachowania ryzykowne,
 - z członkami Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kleszczowie,
 - z kuratorem sądowym.
7. W ramach pracy pedagoga została przeprowadzona ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na rok szkolny 2022/2023. Celem badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów, rodziców i nauczycieli było między innymi sprawdzenie poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkole, czy szkoła podejmuje działania zapobiegające i eliminujące sytuacje, które mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi ucznia (ze szczególnym uwzględnieniem niepowodzeń szkolnych) oraz działania zapobiegające dyskryminacji.
8. W trakcie całego roku pedagog szkolny kontynuowała działalność Szkolnego Klubu Bezpieczeństwa, z którego członkami podejmowała działania na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkole i poza nią.

Dzięki funduszom GKRPA w Kleszczowie przeznaczonym na rzecz działalności profilaktycznej w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Łękińsku realizowano działania profilaktyczne.

Profilaktyka szkolna obejmowała szereg działań zmierzających do ochrony uczniów przed wpływem czynników destrukcyjnych, zakłócających prawidłowy rozwój oraz udzielanie wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. Podejmowane w szkole działania miały na celu ograniczenie i wyeliminowanie zachowań ryzykownych młodzieży oraz wzmocnienie czynników chroniących przed zagrożeniami. Treści Programu Wychowawczo-Profilaktycznego były dostosowane do poszczególnych etapów edukacyjnych oraz do potrzeb i warunków szkolnych i środowiskowych uczniów. Wszelkie działania profilaktyczne miały na celu wspomaganie uczniów w sposobie rozumienia nie tylko otaczającej ich rzeczywistości, ale także samych siebie oraz wartości, które umożliwiają życie w wolności i radości. Realizatorami profilaktyki byli wszyscy nauczyciele szkoły stanowiący pozytywne wzorce do naśladowania. W efekcie realizowanych działań profilaktycznych uczniowie szkoły mają świadomość, jakie zagrożenia i szkodliwość niosą ze sobą środki odurzające, znają techniki odmawiania ich przyjęcia, mają świadomość potrzeby dbałości o swoje ciało i zdrowie. Realizacja programu odbywała się w ramach codziennych zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz opiekuńczych prowadzonych w szkole podczas godzin wychowawczych przez wychowawców, pedagoga, psychologa, podczas spotkań z przedstawicielami

m.in. policji i służby zdrowia, mającymi na celu informowanie uczniów o szkodliwości używek i zachowań ryzykownych, podczas przedstawień, warsztatów profilaktycznych, imprez i uroczystości szkolnych.

Program z zakresu profilaktyki organizowany jest w szkole od kilku lat, a jego realizacja pozwala na osiągnięcie następujących celów:

- **Ochrona dziecka** - ucznia przed agresją, uzależnieniami (kontaktem z używkami), które hamują bądź zakłócają jego rozwój.
- **Zapobieganie patologiom** tj. agresja, przemoc, uzależnienia i właściwe reagowanie w chwili pojawiania się ich na terenie szkoły w środowisku lokalnym.
- **Promowanie zdrowego stylu życia** i alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
- **Przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym** oraz wskazywanie sposobów ich zapobiegania lub niwelowania.

Ze względu na rosnącą liczbę zachowań problemowych w grupach dzieci i młodzieży, a także pojawianie się nowych zagrożeń dla ich prawidłowego rozwoju roku szkolnego w szkole podjęto wiele profilaktycznych działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia, zapobieganiu zagrożeniom, a w szczególności na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z wymogami współczesnego życia. Na początku roku szkolnego starsi uczniowie wzięli udział w anonimowej ankiecie „**Spoleczna Diagnoza Uczniów 2023**” przeprowadzonej w ramach kampanii **Zachowaj Trzeźwy Umysł 2023**. Wyniki otrzymanych badań pozwolą na podejmowanie określonych oddziaływań adekwatnych do potrzeb i problemów uczniów. Zapobiegając niepokojącym zjawiskom współczesnych problemów cywilizacyjnych, takich jak np. zażywanie substancji psychoaktywnych przez młodzież, uzależnienia behawioralne, podjęto szereg działań (uwzględnionych w dokumentacji szkolnej — planach pracy, programie wychowawczo-profilaktycznym) realizowanych przez nauczycieli, wychowawców.

1. Zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień prowadzone były przez pedagoga szkolnego, psychologa, wychowawców, na podstawie samodzielnie sporządzonych scenariuszy lub zaczerpniętych z literatury dotyczącej wyżej wymienionej tematyki.

Realizowano następujące treści:

- integracja klasy z wychowawcą, wytworzenie poczucia współpracy, bezpieczeństwa w klasie,
- nauka rozpoznawania i nazywania uczuć,
- nauka kontroli emocjonalnej związanej z sytuacją pandemiczną,
- rozbudzanie inwencji twórczej, chęci dalszego uczenia się,
- przekazywanie rzetelnej i prawdziwej wiedzy na temat zagrożeń ze strony substancji psychoaktywnych,
- nauka podstawowych technik reakcji i redukcji stresu,
- nauka asertywnych technik, w tym odmawiania,
- nauka umiejętności radzenia sobie z naciskiem grupy,
- rozwijanie zasobów oraz konstruktywnego myślenia o sobie,
- zmiana negatywnych przekonań.

2. Wiele uwagi poświęcono promowaniu zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych, wdrażania do aktywnego wypoczynku i rekreacji, a także problemom okresu dorastania oraz dbania o higienę osobistą.
3. W roku szkolnym 2022/2023, podobnie jak w poprzednich latach, został położony szczególny nacisk na dostarczanie uczniom wiedzy o szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy oraz propagowanie świadomego wybierania programów TV i racjonalnego korzystania z komputera i internetu. W tym celu oprócz standardowych zajęć z wychowawcami i pedagogiem szkolnym uczniowie wykonywali gazetki klasowe na temat szkodliwości palenia papierosów i picia alkoholu, oglądali filmy video o zagrożeniach związanych z sięgnięciem po alkohol, dopalacze lub papierosy, brali udział w warsztatach profilaktycznych dzięki funduszom GKRPA w Kleszczowie przeznaczonym na działalność profilaktyczną.
4. Nauczyciele przez cały rok szkolny przeciwdziałali i redukowali agresję (fizyczną, psychiczną) w szkole, uczyli alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, kształtowali umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami wynikającymi z pandemii, przyczyniali się do podnoszenia kultury słowa, eliminowania wulgaryzmów ze słownika uczniów.

W roku 2023 w szkole realizowane były również ogólnopolskie programy promujące zdrowy styl życia, a także różnorodne akcje, uroczystości i warsztaty profilaktyczne:

- **„Zachowaj Trzeźwy Umysł”**, którego jednym z głównych celów jest promowanie konstruktywnych postaw, zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań prospołecznych jako alternatywy wobec wielu patologii, szczególnie picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy. Jest to ogólnopolska akcja podejmująca problem profilaktyki uzależnień,
- **„Dopalaczom mówimy stop – Wybieramy zdrowie”** to program, który stawia sobie za cel zapobieganie używaniu środków psychoaktywnych oraz kształtowanie bezpiecznych zachowań zdrowotnych wśród młodzieży województwa łódzkiego,
- **„Trzymaj formę”**, celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Program pomaga rozwijać zainteresowania uczniów i poszerza ich wiedzę o świecie,
- **„Klub Bezpiecznego Puchatka”** – to program edukacyjny mający na celu poprawienie bezpieczeństwa najmłodszych uczniów klas podstawowych zarówno w szkole, w drodze do szkoły jak i w domu,
- Organizacja akcji **„Dzień Bezpiecznego Internetu”**,
- Realizacja rekomendowanego programu **„Przyjaciele Zippiego”**,
- Spotkanie z policjantem dotyczące bezpiecznych ferii zimowych,
- Happening uliczny ukazujący protest przeciwko paleniu papierosów – e-papierosów z okazji **Światowego Dnia Bez Papierosa**.

W listopadzie 2023 r. klasy VII (2 godziny lekcyjne) oraz VIII (2 godziny lekcyjne) uczestniczyły w profilaktycznych warsztatach „**Debata**” prowadzonych przez wyspecjalizowanego trenera z Centrum Działań Profilaktycznych w Wieliczce. Program Debata to rekomendowany program Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem ogólnym zajęć było wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących przed progami inicjacji alkoholowej, ale nie tylko. Treści i zakres przeprowadzonych warsztatów były dostosowane do indywidualnych potrzeb danej klasy.

Cele szczegółowe:

- wzrost wiedzy o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych oraz zmiana błędnych przekonań normatywnych (pro-alkoholowych norm środowiskowych),
- uświadomienie skutków i zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych,
- klaryfikacja wartości w kierunku promocji zdrowego stylu życia,
- wzmocnienie tendencji do podejmowania abstynencji w sytuacji nacisków środowiskowych – osłabienie siły presji rówieśniczej i ze strony środowiska dorosłych – rodziców i nauczycieli.

Klasy IV-VI uczestniczyły w warsztatach pt. „**Tolerancja i szacunek to mój wizerunek**”. W trakcie zajęć uczniowie dowiedzieli się czym jest szacunek i co jest potrzebne, aby stosować go w codziennym życiu, a także jak szanować siebie i innych. Warsztaty skupiały się na niwelowaniu zachowań agresywnych, wzajemnej tolerancji oraz nauki akceptowania swoich błędów.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Kleszczowie w 2023 r. realizowany był w oparciu o diagnozę zagrożeń, wytyczone cele i zadania szkoły wynikające z nadzoru pedagogicznego, a także kierunki polityki oświatowej MEN, m.in.:

1. Wychowanie zmierzające do osiągnięcia ludzkiej dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji.
2. Wspomaganie wychowawczej roli rodziny przez właściwą organizację i realizację zajęć edukacyjnych. Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.
3. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, m.in. przez umożliwienie uczenia się języka łacińskiego.
4. Doskonalenie kompetencji nauczycieli do pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy, adekwatnie do zaistniałych potrzeb oraz kompetencji nauczycieli nowych przedmiotów wprowadzonych do podstawy programowej.

5. Wspomaganie kształcenia w szkołach ponadpodstawowych w związku z nową formułą egzaminu maturalnego od roku 2023.
6. Doskonalenie systemu kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami – wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030.
7. Rozwijanie umiejętności metodycznych nauczycieli w zakresie prawidłowego i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych. Wsparcie edukacji informatycznej i medialnej, w szczególności kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych.
8. Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości wsparcia udzielanego dzieciom i uczniom w szkołach ogólnodostępnych, a także Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program dostosowany był do potrzeb, warunków szkolnych i środowiskowych uczniów, ich rodziców i nauczycieli. Służył ujednoczeniu działań wychowawczych i profilaktycznych w szkole. Realizacja programu odbywała się w ramach codziennych zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz opiekuńczych prowadzonych w szkole i internacie, podczas godzin do dyspozycji wychowawcy, przez wychowawców, specjalistów szkolnych: pedagogów, w tym pedagoga specjalnego, psychologa i doradcę zawodowego; warsztatów szkolnych prowadzonych przez pedagogów i psychologa, spotkań z przedstawicielami policji i służby zdrowia, mającymi na celu informowanie uczniów o szkodliwości używek i innych zachowaniach ryzykownych.

W ramach realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły odbyły się m.in. akcje i imprezy profilaktyczne np. „Dzień bez papierosa”, „Dzień walki z AIDS”, Międzynarodowy Dzień Wolontariusza, Międzynarodowy Dzień Osób z Niepełnosprawnością, dzień Białej Laski i wiele innych.

Miało miejsce wiele różnych akcji charytatywnych m.in.:

- kontynuacja projektu Wolontariusz w Przedszkolu;
- propagowanie idei wolontariatu rozumianej jako rozwijanie pasji i zainteresowań - uczniowie zarażali innych swoimi pasjami (śpiew, taniec, gra na instrumentach muzycznych);
- szkoła brała udział w Kleszczowskiej „Szpikomanii” (akcja rejestracyjna na potencjalnych dawców szpiku kostnego);
- kontynuacja współpracy z Gminnym Klubem Honorowych Dawców Krwi PCK z Kleszczowa - propagowanie idei krwiodawstwa: odbyło się 7 akcji krwiodawstwa, w których uczniowie brali czynny udział oddając krew oraz rejestrując i prowadząc obsługę potencjalnych krwiodawców;
- udział w akcji „Ile waży święty Mikołaj” organizowanym przez Fundację Szczęśliwe Dzieciństwo, która prowadzi działania na rzecz wychowania oraz edukacji dzieci i młodzieży. Celem akcji jest wsparcie funduszu, z którego wypłacane są stypendia oraz wsparcie dla dzieci i młodzieży. Wsparcie umożliwia im rozwój talentów oraz pasji;

- przygotowanie ozdób świątecznych na kiermasz charytatywny zorganizowany przez szkołę podstawową w Kleszczowie;
- udział w Mikołajkowym Kiermaszu Charytatywnym dla Fundacji Gajusz z Łodzi;
- udział w akcji „Góra grosza” przy współpracy Towarzystwa Nasz Dom;
- przed świętami Bożego Narodzenia odbyła się również zbiórka charytatywna na rzecz podopiecznych Domu Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim. Społeczność szkoły przynosiła słodycze, gry planszowe, zabawki, artykuły spożywcze, higieniczne i przemysłowe.

Uczniowie mieli możliwość wykazania się swoją wiedzą i umiejętnościami w wielu olimpiadach, konkursach, zawodach o zasięgu rejonowym, wojewódzkim czy ogólnopolskim. Liczny udział i sukcesy uczniów w różnorodnych działaniach świadczą o ich szerokich zainteresowaniach, rozwijaniu aktywności twórczej i chęci pokazania się innym. Każdy uczeń mógł uczestniczyć w dowolnym konkursie, który spełniał oczekiwania jego i szkoły. Młodzież uczestniczyła w wyjazdach na wycieczki programowe, przedmiotowe, do kina, teatru, muzeum oraz na obozy językowe.

Szkoła ściśle współpracowała z instytucjami na rzecz profilaktyki. Odbywała się współpraca z instytucjami zewnętrznymi m.in. współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, która obejmowała:

- konsultacje,
- uczestniczenie w spotkaniach i warsztatach szkoleniowych,
- kierowanie uczniów na badania.

Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz ucznia i jego rodziny, takimi jak MOPS, GOPS, Policja, kurator sądowy, Gminny Interdyscyplinarny Zespół do Spraw Przemocy w Rodzinie, która obejmowała najczęściej:

- organizowanie pomocy materialnej dla uczniów i ich rodzin,
- udział w grupach roboczych i zespołach interdyscyplinarnych,
- wnioskowanie o wgląd w sytuację rodzinną uczniów.

Szczegółowe sprawozdania z realizacji założeń programu profilaktyki w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Łękińsku, Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Kleszczowie oraz w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Kleszczowie znajdują się do wglądu w dokumentacji GKRPA.

EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Wszelkie podejmowane działania mają z pewnością wpływ na podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkołach i poza nią oraz wzrost świadomości zagrożeń wynikających ze stosowania różnego rodzaju używek. Należy jednak pamiętać, aby kontynuować podejmowane dotychczas działania i w miarę możliwości rozszerzyć ich wachlarz (stosownie do potrzeb). Ze względu na rosnące rozpowszechnienie uzależnień behawioralnych określonych jak formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy,

granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych. Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży.

Do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych przed angażowaniem się w zachowania problemowe były:

- pozytywne nastawienie do nauczycieli,
- udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych,
- aktywny udział w praktykach i uroczystościach,
- dobry kontakt z rodzicami, monitorowanie przez rodziców miejsc, w których uczeń spędza czas wolny.

W całkowicie nowej sytuacji epidemii, nauczania zdalnego, nauczania hybrydowego i powrotu do nauczania stacjonarnego bardzo potrzebne było zbieranie dobrych praktyk dotyczących konkretnych działań i sposobów wsparcia wychowawczego, profilaktycznego i pomocowego. Realizując działania o charakterze profilaktycznym na lata 2022-2023 uwzględniono wyniki Diagnozy Lokalnych Zagrożeń w Gminie Kleszczów i wyniki sugerujące, iż uczniowie szkół na terenie gminy:

- mają do czynienia z substancjami uzależniającymi takimi jak alkohol, papierosy, narkotyki,
- nie posiadają dostatecznej wiedzy na temat substancji uzależniających i uzależnień behawioralnych,
- doświadczyli w swoim życiu przemocy ze strony rodziny bądź rówieśników.

Działania uwzględnione w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023 kierowane są do wszystkich mieszkańców naszej gminy – dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, które same mogą mieć lub są już uwikłane w problemy wynikające z nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie oraz szkód społecznych tym spowodowanych.

INFORMACJA O WYKORZYSTANIU ŚRODKÓW FINANSOWYCH W 2023 R.

Planowany budżet GKRPA na 2023 r. to 251 397,65 zł.

Realizacja budżetu w 2023 r. to 183 774,17 zł.

Do głównych zadań realizowanych przez Komisję, w szczególności należy:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu: obsługa punktu konsultacyjno-informacyjnego, dostarczanie informacji o prowadzeniu profesjonalnej terapii, motywowanie i kierowanie do leczenia, kierowanie na leczenie odwykowe i zajęcia terapeutyczne,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie: zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek powodujących rozkład życia rodzinnego, wzywanie na rozmowę osób, co do których wpłynęło zgłoszenie i pouczenie o konieczności zaprzestania ww. działań, kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, przygotowywanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- nadzór nad ograniczeniem dostępności alkoholu, między innymi opiniowanie wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Do zadań GKRPA należy również przygotowywanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jego koordynacja oraz czuwanie nad jego wykonaniem.

Wykaz pomocy, z jakiej mogą skorzystać mieszkańcy na terenie gminy tj. dane kontaktowe, terminy, w jakich jest udzielana pomoc psychologiczna, terapeutyczna i telefoniczne wsparcie psychologa są na stronie internetowej Gminy Kleszczów w aktualnościach, w zakładce GKRPA, na stronie internetowej GOPS-u w Kleszczowie.

PRZEWODNICZĄCY GMINNEJ KOMISJI
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
Agnieszka Puracz